

Kooskõlastustabel

Märkuse esitaja/märkuse sisu		Märkusega arvestamine/mittearvestamine
Kaitseministeerium		
1.	Kehtiv KVS § 3 lg 3 näeb avalikku ülesannet täitvale asutusele ette kaks kohustust, milleks on tagada ametiisiku korruptsiooni ennetamise alane teadlikkus ning ametiisiku kohustustest kinnipidamise kontroll. Käesoleva eelnõuga lisatakse asutuse kohustuste hulka kohustus tagada ametiisiku teadlikkus ametiseisundi olemasolust. Kaitseministeeriumi hinnangul ei ole vastav täiendus otseselt vajalik, kuivõrd see on sisuliselt kaetud juba kahe eelneva punktiga. Seda lähenemist toetab ka 2013. aastal jõustunud KVS eelnõu seletuskiri, kus on märgitud: „<i>Asutus on samuti kohustatud tagama ametiisiku korruptsiooni ennetamise alase teadlikkuse. Selle kohustuse täitmine eeldab ametiisiku kvalifikatsiooni selgitamist eelnõu § 2 kohaselt, selgituste andmist ja tingimuste loomist teadlikkuse omandamiseks.</i>“ Kvalifikatsiooni selgitamine ja tingimuste loomine teadlikkuse omandamiseks katavad endas ka kohustust tagada ametiisiku teadlikkus ametiseisundist.	Võetud teadmiseks.
2.	Eelnõu punktiga 12 lisatakse deklareeritavate andmete koosseisu osalus ühisrahastuses. Eelnõu seletuskirjas on märgitud, et ühisrahastust on kolme liiki, millest kaht esimest (laenuvõhine ühisrahastus ja investeringuvõhine ühisrahastus) tuleb edaspidi deklareerida ning deklareerimisele ei kuulu finantstulu mitte pakkuv ühisrahastus. Mõistlik oleks see fikseerida seaduse tasemel, sätestades seal „<i>osalus ühisrahastuses, välja arvatud finantstulu mitte pakkuv ühisrahastus</i>“. Sarnaselt on toimitud ka väärtpaberite puhul, kus on seadusega teatud väärtpaberite deklareerimine välistatud „<i>välja arvatud kogumispensioni osak ja pensioni investeerimiskonto</i>“.	Arvestatud. Eelnõu sõnastust vastavalt muudetud.
3.	Eelnõu punktiga 13 lisandub deklarandile kohustus esitada huvide deklaratsioonis andmed tegelikuks kasusaajaks olemise kohta. Vastav kohustus on lisatud deklaratsiooni sisu käsitleva § 14 lõikele 1, mis sätestab deklareeritava vara koosseisu. Kas tegelikuks kasusaajaks olemine on käsitletav varana (kellelegi kuuluva asja või rahas hinnatava õiguse ja	Arvestatud. Eelnõu vastavalt muudetud ning vastav säte tõstetud § 14 lõikesse 4¹.

	kohustusena), millega on võimalik teha tehinguid, või pigem on tegemist valitseva mõjuga teise füüsilise või juriidilise isiku üle? Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse § 9 kohaselt on tegemist mõjuga ning seega oleks see mõistlik vastav deklareerimise kohustus sätestada § 14 eraldi lõikena või siis lisada vastav punkt lõikele 7.	
4.	Samuti tasuks seaduses täpsustada andmekoosseisu, mille deklareerimist tegelikuks kasusaajaks olemise puhul deklarandilt eeldatakse, sh mis hetke seisuga andmed esitatakse (näiteks kas deklaratsiooni esitamise kuupäeva seisuga või eelneva aasta kohta) ning mis andmed deklareeritakse (näiteks juriidilise isiku nimi ja kuupäev, mis ajast deklarant on juriidilise isiku tegelikuks kasusaajaks).	Arvestatud. Eelnõu vastavalt täiendatud
Sotsiaalministeerium		
5.	Teeme ettepaneku sõnastada eelnõu punkt 10 järgmiselt: „10) paragrahvi 11 lõiget 3 täiendatakse punktiga 9 järgmises sõnastuses: „9) tervishoiuteenuste osutamisel tervishoiuteenuste korraldamise seaduse § 2 lõike 1 tähenduses, kui see ei loo ametiisikule või temaga seotud isikule olulist põhjendamatu eelist.“;	Arvestatud. Eelnõu vastavalt muudetud
6.	Eelnõu seletuskirjas on märgitud, et seaduse mõistes on tervishoiutöötaja see arst, hambaarst, õde või ämmaemand, kes on registreerinud end Terviseameti tervishoiutöötajate registris. See lause tuleks ümber muuta nii, et Terviseameti tervishoiutöötajate registri asemel kasutatakse lauseosa „Terviseameti tervishoiukorralduse infosüsteem“ (vastav muudatus jõustus tervishoiuteenuste korraldamise seaduses 27.06.2022).	Arvestatud Seletuskirja vastavalt muudetud.
7.	Juhime tähelepanu, et alates 01.10.2023 on jõustunud tervishoiuteenuste korraldamise seaduse muudatused (§ 3 lg 6), mille kohaselt on tervishoiutöötajaga võrdsustatud ka füsioterapeut, kliiniline psühholoog ning logopeed, kui ta osutab ravi ja on registreeritud tervishoiukorralduse infosüsteemis. Seega tuleks seletuskirja täiendada ka selgitustega tervishoiutöötajatega võrdsustatud isikute osas.	Arvestatud. Seletuskirja vastavalt täiendatud
Rahandusministeerium		
8.	Seletuskirjas on toodud, et Rahandusministeeriumi esialgse hinnangu kohaselt on huvide deklaratsiooni registri arendamise maksumus 75 000 eurot ning et Justiitsministeeriumi tegevuskuludest kaetakse need kulud, mis on seotud seaduse muudatustest	Arvestatud Seletuskirja muudetud.

	teavitusega ning juhiste väljatöötamisega. Siit ei selgu registri arendamisega seotud kulude katteallikas. Palume seletuskirjas täpsustada, millisest katteallikast kavandab Justiitsministeerium registri arendamisega seotud kulud katta.	
9.	Palume eelnõu § 1 punktis 12 (ja seletuskirjas) korrigeerida ühisrahastut puudutavat terminoloogiat. Nimelt on isikul kas osalus ühisrahastusprojektis või nõue ühisrahastusprojekti vastu (kui on nn laenu põhine platvorm), samuti tuleks ühisrahastu vahendaja asemel kasutada ühisrahastu teenuseosutaja (vt täpsemalt väärtpapierituru seaduse §-i 281).	Arvestatud Eelnõu ja seletuskirja vastavalt täiendatud.
10.	Eelnõu § 1 punktiga 12 lisatakse § 14 lõike 1 punkti 3 huvide deklaratsiooni esitajale kohustus deklareerida ka investeringud virtuaalvääringsusse ehk krüptovarasse ning osalus ühisrahastus. Mõlema puhul tuleb näidata ka nende väärtus. Kehtiva seaduse kohaselt (ja seda eelnõuga ei muudeta) ei ole väärtpaperi väärtust vaja deklaratsioonis märkida. Palume erisust selgitada. Samuti palume selgitada, miks on vaja deklaratsioonis esitada osaluse nimiväärtus, kuivõrd see ei pruugi näidata osaluse tegelikku väärtust ning kohati võib selle esitamine ka keeruliseks osutuda (nt välisriigi äriühingu osaluse puhul).	Arvestatud Eelnõu vastavalt muudetud Tuleb nõustuda seisukohaga, et osaluse nimiväärtus ei anna eesmärgipärast ülevaadet ning seetõttu on see asendatud osaluse suurusega.
11.	Juhime tähelepanu, et Rahandusministeerium on koostanud ja sealhulgas Justiitsministeeriumiga kooskõlastanud krüptovaraturu seaduse eelnõu (https://eelnoud.valitsus.ee/main/mount/docList/6b0641c6-2bba-433f-94d3-30c4abbe5b12), mille kohaselt on alates 2024. aasta 1. juuli kasutusel samaaegselt terminid „virtuaalvääring“ ja „krüptovara“, kuid alates 2026. aasta 1. jaanuarist on kasutusel üksnes termin „krüptovara“.	Arvestatud Eelnõu ja seletuskirja vastavalt muudetud.
Siseministeerium		
12.	Toetame ametiisikute teadlikkuse tõstmist nende ametiseisundist ja sellega kaasnevatest kohustustest. Õigusselguse huvides on oluline eelnõu seletuskirjas üheselt välja tuua, et teadlikkuse mittetagamine ei muuda olematuks isiku ametiseisundit KVS § 2 tähenduses. Teisisõnu, ametiisiku ja ametiseisundi määratlemisel tuleb jätkuvalt lähtuda KVS §-st 2, mitte sellest, kas isikut on KVS § 3 lõike 3 punkti 3 kohaselt teavitatud ametiseisundi olemasolust või mitte. Teeme ettepaneku seletuskirja punkti 1 juurde lisada lause: „Kui asutus jätab käesoleva paragrahvi lõikes	Arvestatud Seletuskirja vastavalt täiendatud

	3 sätestatud kohustuse täitmata, ei vabasta see asjaolu ametiisikut kohustusest järgida tegevus- ja toimingupiiranguid“.	
13.	Eelnõu punktiga 3 muudetakse § 7 lõike 1 punktis 4 seotud isiku mõistet. Muudatuse järel oleks KVS § 7 lõike 1 punkti 4 järgi seotud isikuks isik, keda seob ametiisikuga ühine majapidamine või kes on temaga lähi- või sõltuvussuhtes olev isik. Eelnõu seletuskirja kohaselt on eesmärk kitsendada senist seotud isiku mõistet ning jätta välja raskesti sisustatav osa, mis puudutab isikuid, kes väljaspool ametiseisundit ametiisikut võivad mõjutada või kes väljaspool ametiseisundit alluvad tema korraldusele (eelnõu seletuskiri, lk 4). Juhime tähelepanu, et termini „sõltuvussuhe“ sisse toomine võib põhjustada hoopis vastupidist olukorda ehk seotud isiku mõistet laiendada. Nimelt eelnõu seletuskirja kohaselt tuleks lähi- ja sõltuvussuhtet sisustada sarnaselt karistusseadustiku (edaspidi <i>KarS</i>) § 121 lõike 2 punktiga 2. Märgime, et seletuskirjas viidatud Riigikohtu lahend sisustab üksnes lähisuhte mõistet ja <i>KarS</i> § 121 lõike 2 punkti 2 kommentaar viitab sõltuvussuhte sisustamisel <i>KarS</i> § 143 kommentaarile. Kommentaari kohaselt saab sõltuvussuhe olla õigusel põhinev ja õiguslikult reguleerimata suhtluses. Õigusel põhinevas sõltuvussuhtes on näiteks juht ja alluv töösuhtes, ohvitser ja sõdur ajateenistuses, vangivalvur ja kinnipeetav, uurija ja kahtlustatav, kohtunik ja kohtualune jne (vt <i>KarS</i> § 143 kommentaarid, p 3.3.2). Eelnõu kontekstis võiks uus § 7 lg 1 p 4 sõnastus sel juhul tähendada seda, et tulevikus ei tohiks näiteks: kohtunik ametiisikuna teha KVS § 11 lg 1 p 1 mõttes toiminguid ja otsuseid kohtualuse kui endaga sõltuvussuhtes (õigusel põhinev) oleva isikuga; uurija teha toiminguid kahtlustatavaga; juht anda alluvale korraldusi jne. Välisdamaks seotud isiku mõiste laienemist õigusel põhinevale sõltuvussuhtele, kuid tagamaks sõltuvussuhtet nt ametiisiku kõrvaltegevuses nii tema tööandja kui alluva ja juhiga, teeme ettepaneku sõnastada § 7 lg 1 p 4 järgmiselt: „4) isik, keda seob ametiisikuga ühine majapidamine või lähisuhe, samuti väljaspool ametiseisundit ametiisikuga sõltuvussuhtes olev isik.“.	Arvestatud osaliselt Eelnõu täiendatud ning „sõltuvussuhe“ on sättest välja jäetud.
14.	Eelnõu seletuskirjas (lk 7) punkti 9 kirjeldavas osas on lause, mis võib vajada täpsustamist või	Arvestatud

	parandamist. „Punktiga 8 asendatakse avalikustamise kohustus teavitamiskohustusega ning sellest tuleb juttu punkti 8 juures.“ Palume see üle vaadata.	Seletuskirja vastavalt parandatud ning viidatud lause kustutatud.
15.	Eelnõu seletuskirja punktis 10, mis käsitleb tervishoiutöötajale erandi kohaldamise vajalikkust, on mitmes kohas toonitatud lisaks selgitavale seadusemuudatusele ka Eesti Arstide Liit eestvedamisel käitumisjuhiste või eetikakoodeksi koostamise ja kasutuselevõtmise vajadust. See aitaks selgitada spetsiifilises valdkonnas riske ning tegeleda huvide konflikti vältimiseks kutsesise reeglite väljatöötamise ja nende tervishoiutöötajaskonnas tutvustamise ja rakendamise. Siseministerium on KVS VTK-le antud arvamuses samuti pidanud äärmiselt oluliseks valdkonnas vajaliku juhendmaterjali koostamist ja selle ühist kasutuselevõttu tervishoiusektoris. Ainuüksi seadusemuudatus ise ei too selgust olukorrale, mille probleemi tunnetus on teoreetiline, sest süüteomenetlusi pole antud küsimuses seni olnud. Arusaamist ja mõistmist aitavad luua selgelt väljendatud kokkulepped ja juhendmaterjalid, mis toetavad tervishoiutöötajaid otsuste tegemisel. Eeldame, et 2019. aastast alguse saanud soov seaduse täiendamiseks erandi loomisega on olnud ajaliselt piisav tervishoiutöötajaskonnale vajalike juhiste koostamiseks ja lähiajal tutvustamiseks.	Võetud teadmiseks
16.	Eelnõu punktiga 11 täiendatakse KVS § 11 lõikega 3 ¹ , mille kohaselt tuleb § 11 lõike 3 punktides 4, 5 ja 7 nimetatud erandi kohaldamisest teavitada ametisse nimetamise õigusega isikut (nt asutuse juhti) või selle võimatusel avaldada teade kodulehel. Siseministeriumi hinnangul tähendab see muudatus seda, et iga ametiisik otsustab ise, kas ta järgib toimingupiirangut või näeb enda puhul alust erandiks. Selline kord võib tuua korruptiivset käitumist soosiva muutuse, kus ametisse nimetamise pädevusega isik või organ saab erandi kohaldamisest teada vaid tagantjärele teavituse kaudu. Lämpaistvam oleks, kui erandi kohaldamist ei otsusta ametnik ise, vaid see oleks delegeeritud kõrgemalseisvale juhile, nt ametiisiku vahetule juhile või ametisse nimetamise õigusega isikule. Teeme ettepaneku sõnastada § 11 lg 3 ¹ järgmiselt: „(3 ¹) Ametiisik peab viivitamata teavitama oma vahetut juhti või ametisse nimetamise õigusega isikut või organit kirjalikku taasesitamist võimaldaval viisil käesoleva paragrahvi lõike 3 punktides 4, 5 ja 7 nimetatud toimingupiirangu	Mitte arvestatud Ei saa jagada seisukohta, et lõike 3 ¹ sõnastus tähendab seda, et ametnik saab ise otsustada, kas peab toimingupiirangust kinni või mitte. Sätte sõnastuse kohaselt tuleb viivitamatult teatada KVS § 11 lõike 3 punktides 4, 5 ja 7 nimetatud erandi kohaldamisest ja ka seda põhjendada. Selle teavituse kinnitamine või mitte kinnitamine ei anna juurde sisulist väärtust, kuna sätte eesmärk on teavitada erandi kasutamisest, mitte küsida luba erandi kasutamiseks. Kehtiv regulatsioon näeb ette, et toimingupiirangu kohaldamata jätmise kohta avaldatakse viivitamata ja alaliselt teade asutuse veebilehel ning teate avaldamisele eelnevalt ei pea

	kohaldamata jätmise vajadusest sealhulgas teatama erandi alusest ja ajast. Toimingupiirangu kohaldamata jätmise kinnitab ametiisiku vahetu juht või ametisse nimetamise õigusega isik või organi liige. Teavitamise võimatuse korral tuleb toimingupiirangu kohaldamata jätmise kohta avaldada viivitamata teade asutuse veebilehel. Teavet säilitatakse vähemalt viis aastat.“.	teavitama juhti vms. Kuna peamiselt on erandi kasutajaks asutuse või KOVi valitsuse juht, kuna sellisel ametikohal ei ole toimingupiirangu korral võimalik otsuse või toimingu tegemist kellelegi delegeerida, siis lisaks ettepanek asjatut bürokraatiat. Erinevalt kehtivast korrast lisandub kohustus põhjendada erandi kasutamist ning kui erandi kasutamine ei ole põhjendatud, siis võib kaasneda süüteo vastutus.
17.	Eelnõu punktiga 13 täiendatakse §-i 14 lõiget 1 punktiga 6 järgmises sõnastuses: „6) ametiisik on tegelik kasusaaja rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse § 9 tähenduses. Juhime tähelepanu, et § 14 lõige 1 sätestab loetelu, milliseid andmeid deklarandi vara kohta peab deklareerimise päeva seisuga deklaratsioon sisaldama. Eelnõus toodud täiendusettepaneku sõnastus punktis 6 jääks varasemate punktide sõnastusega võrreldes kaheldavalt sobivaks, mistõttu teeme ettepaneku selle sõnastust kohendada, et § 14 lõike 1 mõte oleks kõikide punktide juures järgitud.	Arvestatud Eelnõu täiendatud ning kõnealune säte on nüüd § 14 lõige 4¹.
18.	Täiendavalt lisame, et kehtiv KVS § 21 lõige 2 sätestab: „(2) Käesoleva seaduse §-des 17–19 nimetatud väärtegude kohtuväline menetleja on politseiasutus. Kui Kaitsepolitseiamet tuvastab käesoleva seaduse §-des 17–19 nimetatud väärteo süüteomenetluse käigus, on kohtuväline menetleja Kaitsepolitseiamet.“ Korrektsuse huvides märgime, et kuna alates 01.01.2012 on Eestis ainult üks politseiasutus, siis tuleks täpsustada, et kohtuväline menetleja on Politsei- ja Piirivalveamet. Teeme ettepaneku sõnastada § 21 lõike 2 esimene lause järgmiselt: „2) Käesoleva seaduse §-des 17–19 nimetatud väärtegude kohtuväline menetleja on Politsei- ja Piirivalveamet.“.	Arvestatud Eelnõu vastavalt täiendatud
19.	Seletuskirja punktis 6.2 käsitletakse mõju tervishoiule. Teeme ettepaneku lisada seletuskirja, et tervishoiutöötajatele tuleb hiljemalt 2024. aasta jooksul välja töötada juhendmaterjal korruptsioonivastase seaduse rakendamise, sealhulgas huvide konflikti ning toimingupiirangute kohta.	Mitte arvestatud Kuigi nõustume põhimõttega, et tervishoiutöötajatel tuleb enesereguleerimiseks juhendmaterjalid välja töötada, siis seletuskirjaga ei saa kolmandatele isikutele ette näha kohustusi. Seega on seletuskirjas lahti

		kirjutatud vajadus sellised juhendmaterjalid koostada.
20.	Seletuskirjas on erinevate muudatuste juurde lisatud mitme punkti juures esitatud tõdemus, et seaduse täitmine ennetavate meetmete kasutuselevõtuks on avalikus sektoris varieeruv, sealhulgas erinev praktika ka kohalike omavalitsuste riskide maandamisega seotud tegevustes, veebilehel teadete kajastamine jms. KVS § 3 lõikes 3 toodud kohustustes sarnase parima praktika loomiseks ja kasutusele võtmiseks teeme ettepaneku edaspidi rohkem pöörata tähelepanu seaduse täitmise praktikale, vajadusel seotud asutuste juhendamisele ja kaasamisele.	Võetud teadmiseks
Riigikantselei		
21.	Eelnõu punkti 3 kohaselt muudetakse kehtiva seaduse § 7 lõike 1 punkti 4 ja kitsendatakse isikute ringi, keda loetakse seotud isikuks KVS-i mõttes. Eelnõu kohaselt loetakse edaspidi seotud isikuks sellist isikut, keda seob ametiisikuga ühine majapidamine või kes on ametiisikuga lähi- või sõltuvussuhtes olev isik. Seletuskirja kohaselt tuleks lähi- või sõltuvussuhte mõistet ennekõike sisustada sarnaselt karistusseadustiku (KarS) § 121 lg 1 p-ga 2. Viidatud normi ei ole olemas, ilmselt on õige viide sama paragrahvi lõike 2 punktile 2. Kuid ka sellisel juhul jääb arusaamatuks, kuidas lähi- või sõltuvussuhte mõistet praktikas selle sätte kaudu sisustada tuleb. Viidatud norm reguleerib karistuse määra teise inimese tervise kahjustamise eest, kui see on toime pandud lähi- või sõltuvussuhtes (kehaline väärkohtlemine). Sama lause lõpus on ülamarkega 6 viide Riigikohtu 21. oktoobri 2022. a otsuse nr 1-21-3307 punktile 27, mille kohaselt ei saa lähisuhte tuvastamisel piirduda pelgalt suhte vormiliste tunnuste sedastamisega, ehk lähisuhte jaatamiseks ei pruugi piisata üksnes pere-, sugulus-, põlvnevus- vms suhte kui fakti tuvastamisest. Viimasest tähtsam on sisuline ühiseluline side inimeste vahel, mis võib, kuid alati ei pruugi, hõlmata ka laste kasvatamist, ühist majapidamist jmt. Oluline on tegelik sotsiaalne ja enamasti ka emotsionaalne side isikute vahel, mis tugineb nt vastutuse jagamisele, üksteisele toetumisele ning usaldusele. Lähisuhte loob ja kindlustab suhtepoolte sotsiaalset turvatunnet. (Vt Riigikohtu kriminaalkolleegiumi 9. märtsi 2020. a	Arvestatud Seletuskirja vastavalt täiendatud. Lisaks on muudetud eelnõu, kus säte on sõnastatud järgnevalt: „4) ametiisikule lähedased isikud

	otsus nr 1-19-3377/32, p 10.) Tegemist on seega faktilise asjaoluga, mis kuulub tõendamiseseme hulka. Ettepanek: Arvestades seotud isiku mõiste selguse olulisust toimingupiirangu rakendamiseks, palume täiendada seletuskirja selgitustega, millest lähtudes tuleb lisaks KarSile lähi- või sõltuvussuhe määratleda ja milliseid isikuid võidakse uue regulatsiooni järgi lugeda ametiisikuga lähi- või sõltuvussuhtes olevateks isikuteks. Mõistame, et ammendavat isikute loetelu ei ole võimalik seaduses anda, kuid sisulisi selgitusi praegu seletuskirjas ei ole. Riigikohtu lahendi punkti 27 võiks seletuskirjas taasesitada, sest see aitab seaduse rakendajatel mõtestada lähisuhte sisu ning olemust. KVS-i kohaselt vastutab ametiisik seaduses sätestatud kohustuste täitmise ja toimingupiirangute järgimise eest, kuid selleks peab seadus olema talle mõistetav.	
22.	Samuti palume seletuskirja mõjude osa täiendada selgitustega, kuidas seotud isikute ringi kitsendamine mõjutab edaspidi ühiskonna korrupsioonitaluvuse nivood. Kehtiva seaduse seletuskirjas on mainitud, et mõjutamine hõlmab ka mittemajanduslikke suhteid. Näiteks võib tuua poliitilised sõbrasuhted, nn käsi peseb kätt olukorrad. Nõustume, et kehtivas regulatsioonis on seotud isiku mõiste lai, kuid samas jätab see võimaluse hõlmata ka olukordi, kus seosed ei tulene tingimata kooselust või lähi- ja sõltuvussuhtest. Jättes seotud isikute loetelust välja nn mõjusuhted, ei tule eelnõust ega selle seletuskirjast välja, kuidas sellisel juhul korrupsiooni välditakse, või olemegi valmis aktsepteerima, et toimingud ja tehingud inimestega, kes ametiisikuid väljaspool ametikohustusi mõjutavad, ei liigitu enam korrupsiooniks ning toimingupiirangut enam ei vaja.	Arvestatud Seletuskirja vastavalt täiendatud.
23.	Lisaks tekkis küsimus, kas seoses seotud isikute ringi kitsendamisega on kaalutud laiendada § 7 lõike 1 punktis 1 nimetatud isikute ringi, näiteks lisada sinna ametiisiku vanema külgneja sugulane ja tema laps vms.	Selgitus lisatud Eelnõu koostamise käigus ei ole kaalutud laiendada §-s 7 lg 1 p-s 1 toodud loetelu, kuna nimetatud sugulased ei pea ilmingimata olema sellistes suhetes, kus korrupsioonioht võib tekkida. Kui vanema külgneja ja tema lapsega on siiski selline suhe, siis saab seda

		tõlgendada läbi KVS § 7 lg 1 punktis 4 toodud lähisuhte.
24.	Eelnõu punkti 4 kohaselt lisatakse seotud isikute hulka ka juriidilised isikud, mille tegelik kasusaaja on rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse (RahaPTS) § 9 tähenduses ametiisik või temaga seotud isik. Seletuskirja järgi on tegelik kasusaaja füüsiline isik, kellel on omandi või muul viisil kontrollimise kaudu lõplik valitsev mõju füüsilise või juriidilise isiku üle, või füüsiline isik, kelle huvides, kasuks või nimel tehing või toiming tehakse, seega tuleb KVS-i mõtte kohaselt lugeda ka sellised juriidilised isikud, kus võib olla seose laad on kaudsem, seotud isikuteks, kuna ametiisiku huvid tegeliku kasusaajana on sarnased huvidega, mis kaasnevad otsese osalusega juriidilises isikus. Kuna tegemist on uue sättega selle kohta, keda loetakse seotud isikuks, palume seletuskirja täiendavaid selgitusi. Praegu ei ole tegeliku kasusaaja määratlus tervikuna arusaadav. RahaPTS seletuskirja järgi on kasusaaja isik, kellel on suurem kui 50% osalus konsolideeritava üksuse hääleõiguses ning otsene või kaudne õigus nimetada või tagasi kutsuda enamikku tegevjuhtkonnast. Kuidas mõista määratlust: „, kus võib olla seose laad kaudsem“? Kas see ongi hinnanguline, ilma konkreetse arvulise piiranguta? Kuidas uus säte suhestub sama lõike punktidega 2 ja 3 (vähemalt 1/10 osalust ja juhtimis- või kontrollorgani liige)? Kas siin on mõeldud tegelikku kasusaajat, kes on nimetatud äriregistris tegeliku kasusaajana? Või on siin mõeldud midagi muud, sel juhul kuidas seda saab kontrollida?	Arvestatud Eelnõu ja seletuskirja vastavalt täiendatud.
25.	Normitehnilise märkusena märgime, et seletuskirja punkti 9 selgituste juures on ekslik viide eelnõu punktile 8. Õige viide on punktile 11.	Arvestatud Seletuskirja parandatud
Eesti Linnade ja Valdade Liit		
26.	KVS § 3 täiendatakse lõikega 5 järgmises sõnastuses: „(5) Kohaliku omavalitsuse üksuse asutuse käesolevas seaduses sätestatud õigused ja kohustused on ka kohaliku omavalitsuse organil.“; Seletuskirja kohaselt on muudatus suunatud õigusselguse suurendamisele ning sisulist muutust see kaasa ei too. Leiame siiski, et nimetatud muudatus õigusselgust ei suurenda, vaid pigem suurendab ebaselgust.	Arvestatud Kõnealune täiendus on eelnõust välja jäetud.

	Kui seletuskirjas on antud muudatuse kohta selgitatud, et see puudutab ainult KVS § 3 lõigetes 3 ja 4 toodud kohaliku omavalitsuse üksuse asutuse õigusi ja kohustusi, siis seaduse eelnõu § 3 uues lõikes 5 sätestatakse, et kohaliku omavalitsuse organile laienevad kõik käesolevas seaduses asutusele sätestatud õigused ja kohustused, samas puudub seletuskirjas analüüs, kuidas kollegiaalsed organid peaksid seda seadusesätet praktikas järgima. Ka jääb üldsõnaliseks seletuskirjas toodud muudatuse põhjendus. Kohaliku omavalitsuse organid on kollegiaalsed organid ning nende töö vorm on istung. Volikogu valitakse valla või linna hääleõiguslike elanike poolt kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse alusel; valitsus moodustatakse volikogu poolt. Palume selgitada lähemalt, kuidas toimub KVS § 3 lõigetes 3 ja 4 sätestatud õiguste ja kohustuste realiseerimine kohaliku omavalitsuse organi poolt kollegiaalse organi liikme suhtes. Samuti juhime tähelepanu, et kohaliku omavalitsuse korralduse seaduses (KOKS) on sätestatud, et volikogu liikme volitused lõpevad enne tähtaega seoses tahtliku kuriteo eest süüdimõistva kohtuotsuse jõustumisega või seoses jõustunud kohtuotsusega, millega tühistati valla või linna valimiskomisjoni otsus tema registreerimise kohta volikogu liikmeks tema kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seadusega sätestatud nõuetele mittevastamise tõttu (KOKS § 18 lg 1 p 8); samuti on sätestatud, et vallavanemaks või linnapeaks ei või valida ja valitsuse liikmeks ei või kinnitada isikut, kellel on karistatus tahtlikult toimepandud kuriteo eest ning kui välistavad asjaolud ilmnevad või tekivad vallavanema, linnapea või valitsuse liikme volituste kestel, vabastab volikogu ta ametist ametikohale mittevastavuse tõttu (KOKS § 482). Missugust täiendavat kohustust KVS § 3 lg 4 peaks tähendama, eelnõust ega seletuskirjast ei selgu. Seda enam, et KOKSi kohaselt on laiemad alused volituste lõppemiseks või ametist vabastamiseks kui KVS § 3 lg-s 4.	
27.	KVS § 7 lõiget 1 täiendatakse punktiga 5 järgmises sõnastuses: „5) juriidiline isik, mille tegelik kasusaaja rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse § 9 tähenduses on ametiisik või temaga seotud isik;“ Eesmärgiga vältida (ametiisiku korruptsioonijuhtumini viivaid) eksitusi tegelike kasusaajate määramisel tuleb sätet täpsustada ning	Arvestatud Eelnõu vastavalt täiendatud

	lisada sellese kasusaajate andmete allikana sõnad „tegeliku kasusaajana äriregistrisse kantud“. Ettepanek on kõnealune säte sõnastada: „5) juriidiline isik, mille tegelik kasusaaja rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse § 9 tähenduses on tegeliku kasusaajana äriregistrisse kantud ametiisik või temaga seotud isik;“.	
28.	Rahandusministeeriumi kodulehel on 8. septembri 2020 juhis tegeliku kasusaaja tuvastamiseks. Selles on öeldud, et: „Valla või linna sihtasutuse, mille ainuasutajaks on vald või linn, samuti osaühingu või aktsiaseltsi, mille ainsaks osanikuks või aktsionäriks on vald või linn, nõukogu liikmed nimetab, samuti muid asutaja, osaniku või aktsionäri õigusi teostab valla- või linnavalitsus ja seega võib tegelikeks kasusaajateks pidada vallavanemat või linnapead ja valla- või linnavalitsuse liikmeid.“ Näiteks Tallinna linna asutatud äriühingute ja sihtasutuste tegelikeks kasusaajateks on äriregistrisse kantud linnapea ja linnavalitsuse liikmed. Tulenevalt KVS § 7 lg 1 punktist 5 on linna äriühingud ja sihtasutused muutunud linnavalitsuse liikmetega seotud isikuteks. Kas sellisel juhul on linnavalitsus õigustatud võtma vastu otsuseid nendega seotud isikute kohta (äriühingute majandusaasta aruande kinnitamine, kasumi jaotamine ja audiitori määramine, aktsiakapitali suuruse muutmine, nõukogu liikmete määramine ja tagasikutsumine jne)? Ka juhul, kui tegeliku kasusaajana kantakse äriregistrisse vaid linnapea, jääb kahtlus, kas linnapea on õigustatud alla kirjutama linnavalitsuse korraldustele eelnimetatud juriidiliste isikute (linnapeaga seotud isikute) kohta vastuvõetud otsustele. Ettepanek on tõusetunud küsimuse lahendamiseks täiendada KVS § 7 lg-t 2 ning nimetada tegelik kasusaaja samuti erandi alla kuuluvaks. Pakume järgmist sõnastust: „Juriidilist isikut ei loeta seotud isikuks juhul, kui ametiisiku ja juriidilise isiku seos tuleneb eranditult ametiisiku ametikohustusest, välja arvatud juhul, kui ametiisik otsustab iseenda soodustuste üle. Riigi, kohaliku omavalitsuse üksuse või avalik-õigusliku juriidilise isiku esindamise pädevust juriidilise isiku juhtimis- või kontrollorganis või tegeliku kasusaajana äriregistrisse kandmist loetakse ametikohustuseks käesoleva seaduse tähenduses.“	Arvestatud Vastav täiendus on lisatud KVS § 7 lõikesse 2
29.	KVS § 11 lõike 1 punkti 2 sõnastusest jäetakse välja sõna „teadlik“. Punkti sõnastus on eelnõus:	Mittearvestatud Selgitus lisatud

	„2) esineb ametiisiku enda või temaga seotud isiku oluline majanduslik või muu huvi, mis võib mõjutada toimingut või otsust.“. Kui jätta välja sõna „teadlik“, võib punkti sõnastust mõista ka nii: esineb ametiisiku enda või temaga seotud isiku oluline majanduslik või muu huvi, millest ametiisik ei ole teadlik, kuid mis võib mõjutada toimingut või otsust. Ilmselt seaduse eelnõu koostajad ei soovinud, et uut sätet võiks ka selliselt mõista. Leiame, et huvi teadvustamist ei saa punktist välja jätta. Seotud isikul võib olla oluline huvi, millest ametiisik ei ole teadlik. Ettepanek on sõnastada kõnealune säte järgmiselt: „2) ametiisik on teadlik enda või temaga seotud isiku olulisest majanduslikust või muust huvi, mis võib mõjutada toimingut või otsust.“.	Sõna „teadlikkus“ ei anna sisuliselt sätte mõttele midagi juurde, kuna KVS § 7 lg 3 sätestab, et ametiisikul ei ole käesolevast seadusest tulenevat seotud isiku huvi puudutavat kohustust, kui ta ei tea ega peagi teadma käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud seosest või seotud isiku huvist.
30.	KVS § 14 lõiget 1 täiendatakse punktiga 6 sõnastuses: „6) ametiisik on tegelik kasusaaja rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse § 9 tähenduses;“. Juriidiliste isikute tegelikud kasusaajad on kantud äriregistrisse. Vältimaks olukorda, kus äriregistrisse kantud andmed ametiisiku kui tegeliku kasusaaja kohta erinevad ametiisiku enda hinnangust enda kui tegeliku kasusaaja kohta ning sellest tulenevat „ekslike“ andmete sisestamist huvide deklaratsiooni, tuleks KVSis ühemõtteliselt sätestada tegeliku kasusaajate andmete allikas. Ettepanek on sätesada andmete allikana äriregister ja sõnastada kõnealune säte järgmiselt: „6) ametiisik on äriregistrisse kantud tegelik kasusaaja rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse § 9 tähenduses.“.	Arvestatud Eelnõu vastavalt täiendatud
31.	Seletuskirja võiks lisada täpsustuse, kas andmed juriidiliste isikute kohta, kus ametiisik on tegelik kasusaaja, sisestatakse huvide deklaratsioonide registripidaja poolt „automaatselt“ eeltäidetud huvide deklaratsiooni või peab ametiisik loetelu ise koostama.	Võetud teadmiseks Loomisel on uus HDRi register ning hetkel ei saa veel väita, kuidas andmed deklaratsiooni jõuavad, samas on see arendusel üks eesmärke, et võimalikult palju andmeid oleks eeltäidetud.
MTÜ Korrupsioonivaba Eesti		
32.	Soovime eraldi tähelepanu juhtida täiendava toimingupiirangu erandi lisandumisele. On igati mõistlik ja ootuspärane, et erinevate valdkondade esindajad saaksid seadusest tulenevatest piirangutest ja kohustustest selgelt ja ülemäärase tõlgendamiseta aru ning et need ei muutuks takistuseks ausal tegutsemisel. Sel põhjusel on	Võetud teadmiseks

	asjakohane selgelt piiritleda arstide/meditsiinitöötajate igapäevatöö seoses patsientide ravimisega ja ametiisiku rollis sooritatavad tegevused avalike ülesannete täitmisel. Korruptsioonivastane seadus ei saa tegeleda kõikide valdkondlike ohukohtadega. Valdkonnas ettetulevate erinevate eeliste ja ebaetiliste tegevuste maandamisega tuleks tegeleda valdkonnaüleste arstide/meditsiinitöötajate käitumist reguleerivate kordade ja juhiste abil. Viimaste ellukutsumise eest võiksid vastutada erialaorganisatsioonid, nt Eesti Arstide Liit. Selline tegevus kindlustaks, et tervishoiusektoris leviksid ning leiaksid järgimist selle korruptsiooni ja huvide konflikti maandavad ja seadust tasakaalustavad meetmed. On ilmselge, et iga valdkond peab vastavate siseregulatsioonidega seisma hea selle eest, et seaduse kohaldamisalast väljapoole jäävate riskide realiseerumisega oleks arvestatud ning astunud sammud nõuetekohaste maandamismeetmete kasutuselevõtuks. Vastupidisel juhul esineb oht, et korruptsioonivastase seaduse muudatusega täiendava erandi lisandumisel tegeldakse vaid karistusähvarduse välistamisega ning kõrvale jäetakse probleemi lahendamise ja korruptsiooni ennetavate muude meetmete kohaldamine. Valdkonnapõhised juhised ja reeglid oleksid piisavaks garantiiks täiendava toimingupiirangu erandi lisandumisel. Eelpool kirjeldatud valdkondlike lisajuhiste ja -reeglite loomise vajalikkus on esile toodud ka Korruptsioonivastase seaduse muutmise seaduse eelnõu seletuskirjas, mistõttu oleks otstarbekas nende loomine ja juurutamine ka vastava protsessi kavandamisega tagada. Soovitame lisada antud juhiste ning reeglite loomine tegevusena järgmisesse korruptsioonivastasesse tegevuskavasse ja/või luua vastav töörühm, mis hõlmaks mh ka valdkonna spetsiifikat tundvaid erialaseid eksperte. Täiendavalt võiks reeglite ja juhiste loomisprotsessi olla kaasatud ka korruptsiooniennetuse võrgustik.	
Arstide Liit		
33.	Tõdeme heameelega, et eelnõus tehakse toimingupiirangu erand tervishoiutöötajatele	Võetud teadmiseks

	tervishoiuteenuste osutamisel. Arstidele on väga oluline, et patsientidele saaks arstiabi osutada ilma ravitööd häirivate piiranguteta. Mõistame eelnõu seletuskirjas väljendatud muret võimalike huvide konfliktide pärast ja ettepanekut tegeleda nende vältimisega ka kutsesiseste reeglite abil. Kinnitame, et olemegi seda teinud eelkõige Eesti Arstide Liidu poolt vastu võetud Eesti arstieetika koodeksiga, mille järgimine on EAL põhikirja järgi liikmetele kohustuslik. Eetikakoodeksi järgi peab arst suhtuma kõikidesse patsientidesse võrdselt. Arst on kohustatud kasutama kõiki kättesaadavaid patsiendile vajalikke abistamismeetodeid, patsiendi huve tuleb eelistada oma teaduslikele ja ühiskondlikele huvidele, kuid arvestada sealjuures ühiskonna reaalsete võimalustega. Arst ei tohi põhjendamatult määrata uuringuid ja raviprotseduure, suunata patsienti vajaduseta teiste arstide konsultatsioonidele ega lähtuda suunamisel kasu saamise eesmärgist. Patsiendil on soovi korral õigus saada oma tervisliku seisundi kohta teisest arvamust. Oma lähedaste ravimise teemat on käsitletud ka Maailma Arstide Liidu arstieetika käsiraamatus, mille EAL eesti keeles välja andis ja mis on kõigile arstidele kättesaadav. Lähedaste ravimist ei saa alati vältida meie väikese rahvaarvu, hajaasustuse ja mõne eriala arstide väga piiratud arvu tõttu, kuid kehtivate eetikareeglite täitmine aitab huvide konflikte ära hoida. Tunnustame justiitsministeeriumit, riigikogu õiguskomisjoni, õiguskantslerit ning kõiki teisi, kes arstide liidu ettepanekuid ja seadusemuudatust on toetanud.	